

Sygn. akt IV CZ 79/20

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzcyk

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa S. D.
przeciwko M. Spółce Akcyjnej w D.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 lutego 2021 r.,
zażalenia powoda
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 czerwca 2020 r., sygn. akt V AGa (...), V Gz (...),

**uchyła zaskarżony wyrok w części uchylającej wyrok Sądu
Okręgowego z dnia 4 lutego 2020 r., sygn. akt IX GC (...), i
przekazującej sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,
pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 4 lutego 2002 r. zasądził od pozwanej M. S.A. w D. na rzecz powoda S. D. kwotę 146.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 maja 2016 r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny w G. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2020 r., na skutek apelacji pozwanego, uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Uznał, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż przeprowadził ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów z naruszeniem dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., oparł kluczowe dla rozstrzygnięcia ustalenia faktyczne i rozważania prawne wyłącznie na opinii biegłego, której wartość dowodowa budzi wątpliwości. Wskazał, że motywy zaskarżonego wyroku nie spełniają wymagań przewidzianych w art. 327¹ k.p.c. Dodatkowo Sąd Apelacyjny podniósł, że Sąd pierwszej instancji powinien dokonać wykładni pojęć: „wartość godziwa” i „rynek aktywny” oraz ustalić, czy cena przymusowego wykupu akcji spółki Epigon S.A. została określona przez pozwanego w sposób prawidłowy.

W zażaleniu powód wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie art. 15 zzs (1) ust. 2 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 poprzez brak wydania przez Sąd zarządzenia o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne oraz art. 386 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy w sytuacji, gdy w sprawie został zgromadzony cały materiał dowodowy a Sąd Okręgowy zbadał istotę sprawy i ocenił materialnoprawną podstawę powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób - w zasadzie - nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W konsekwencji, w razie uwzględnienia apelacji - z reguły - zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.).

Uchylenie zaskarżonego wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostało dopuszczone jedynie w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Kontroli prawidłowości takiego orzeczenia służy zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przy

którego rozpoznawaniu badaniu podlega wyłącznie trafność zakwalifikowania wskazanych przesłanek jako przypadków uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego; poza zakresem tego badania pozostają kwestie prawidłowości czynności procesowych poprzedzających wydanie zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz trafności wykładni zastosowanego prawa materialnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z dnia 26 marca 2014 r., V CZ 15/14, z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - niepubl.).

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje analizując żądania pozwu (wniosku) oraz przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania, w szczególności polegających na poczynieniu błędnych lub niekompletnych ustaleń faktycznych. Niewyjaśnienie okoliczności faktycznych nie może być utożsamiane z nierozpoznaniem istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., II CZ 148/16, niepubl.). Również zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do zasadności rozpoznawanego żądania nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, Nr 12, poz. 483).

Trafnie zarzucił skarżący, że wskazane przez Sąd Apelacyjny przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku nie usprawiedliwiają wydania takiego rozstrzygnięcia. Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że Sąd ten rozpoznał istotę sprawy. Jej przedmiotem było żądanie zapłaty kwoty 192.150 zł tytułem odszkodowania określonego jako iloczyn 21 groszy, stanowiących różnicę między ceną, po której pozwany dokonał wykupu akcji a wyceną godziwą jednej akcji oraz liczby akcji (915.000) wykupionych od akcjonariuszy w osobach powoda oraz I. R., G. D., A. D. i E. D..

Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, uwzględnił częściowo powództwo. Wskazał, że ze zgromadzonego materiału, w szczególności z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika, że A. D.,

G. D., E. D. i I. R. na podstawie umowy z dnia 12 października 2016 r. przenieśli na powoda roszczenie o zapłatę różnicy między ceną za akcje (według ich wyceny - po 0,41 zł za akcję) a ceną faktycznie otrzymanej od pozwanego (po 0,20 zł za akcję). Sąd Okręgowy uznał jednak, że powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę różnicy między ceną za akcje określone według wartości godziwej (zgodnie z opinią biegłego po 0,36 zł za akcję) a ceną otrzymaną od pozwanego (0,20 zł za akcję). Nie można zatem uznać, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał oceny tego, co stanowi przedmiot, istotę sporu między stronami. Kwestia prawidłowości tej oceny, eksponowana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie ma znaczenia przy dokonywaniu kontroli orzeczenia kasatoryjnego w płaszczyźnie art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

Uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji było zatem bezzasadne niezależnie od rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym z naruszeniem art. 15 zzs(1) ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn: Dz. U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm.)

Ze względów podanych powyżej Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

ke